

ประภาวดี แสนสีลา. 2543. การพัฒนาโปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
[ISBN 974-678-401-3]

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ดร.อารีย์ พรหมไม้, รศ.สุวิภา โกสุมวัชรภรณ์, รศ.ดร.อุบลพงษ์
วัฒนเสรี

บทคัดย่อ

อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์กลายเป็นสาเหตุสำคัญของการบาดเจ็บ พิการ และเสียชีวิต ของมวลหมู่วัยรุ่นในประเทศไทย พฤติกรรมของผู้ขับขี่เป็นปัจจัยหนึ่งในหลาย ๆ ปัจจัยของการเกิดอุบัติเหตุ จนกระทั่งปัจจุบันเริ่มมีมาตรการหลาย ๆ อย่างในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นปัญหาด้านสุขภาพและเป็นปัญหาด้านสังคม ทักษะชีวิตศึกษาเป็นวิธีการทางการศึกษาที่พึงได้รับความสนใจและนำมาพัฒนาใช้กับการเสริมสร้างพลังอำนาจในการเผชิญกับปัญหาด้านสุขภาพและปัญหาด้านสังคม โดยเฉพาะในแง่ของการส่งเสริมสุขภาพเชื่อมั่นว่า ทักษะชีวิตช่วยให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพของตนเอง เพราะฉะนั้นเยาวชนจึงสามารถเผชิญกับความตึงเครียดและสิ่งท้าทายต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยครั้งนี้มีแบบแผนการวิจัยกึ่งทดลองและมีรูปแบบศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเดียว โดยทำการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาครั้งนี้จำกัดขอบเขต 4 ทักษะ คือ ทักษะความคิดวิจารณ์ญาณ ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการแก้ไขปัญหาในการป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ โปรแกรมทักษะชีวิตได้ถูกพัฒนาอย่างเป็นระบบอยู่บนพื้นฐานกระบวนการพัฒนาแบบเรียนและคู่มือครูของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (สสวท.) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นครั้งนี้มีจำนวน 44 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย 15 คน และนักเรียนหญิง 29 คน โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม การสาธิต เกมส์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สถิติ paired sample t-test ทำการสอบถามนักเรียนทั้งหมดและสัมภาษณ์อาจารย์ในโรงเรียน 2 ท่าน เพื่อประเมินการดำเนินการใช้ชุดโปรแกรมและทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตในแต่ละด้านภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่เมื่อพิจารณาแบบทดสอบในแต่ละทักษะ พบว่ามีคะแนนแตกต่างกันอย่างชัดเจน ยกเว้นทักษะการตัดสินใจที่มีคะแนนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย จากการศึกษาพบว่าโปรแกรมทักษะชีวิตสามารถพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ได้ แต่ยังมีจุดอ่อนในชุดที่ 2, 4 และ 6 ซึ่งได้ทำการการปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนดังกล่าวแล้ว *กล่าวโดยสรุปโปรแกรมทักษะชีวิตสามารถช่วยให้นักเรียนมีการเสริมสร้างทักษะชีวิตของตนเอง และสามารถนำโปรแกรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนอื่นต่อไป